

Kriminalac i Svedok

Author: [Srdjan Staletovic](#)

Ubistvo Arkana uklapa se u program egzekucija javnih licnosti u Srbiji. On se sam hvalio Haskom sudu da mnogo zna o zlocinima rezima.

Zeljko (Arkan) Raznatovic, ubijen iz vatrenog oruzja u subotu po podne, 15.januara, pridruzuje se listi nekoliko stotina poznatih i ozloglasenih ljudi koji su ubijeni u Srbiji u poslednjih nekoliko godina. Arkanova biografija je duga: bivski vodja zloglasne paravojne grupe "Tigrovi", dobrovoljac u ratu za Veliku Srbiju, kriminalac medjunarodnog glasa, saradnik srpske tajne policije, biznismen, bivsi politicar, jedan od najbogatijih ljudi u Srbiji i vlasnik jugoslovenskog fudbalskog sampionskog tima. Arkan je ubijen iz zasede u lobiju hotela "Intercontinental" u Beogradu.

Sudeci po izjavama ocevidaca, napad su izvrsile dve maskirane naoruzane osobe. Arkan je pogodjen sa tri metka od kojih je jedan prosao kroz levo oko (veruje se da je Arkan nosio na sebi pancir). Napadaci koji su ispalili hice iz automatskog oruzja pobeгли su sa mesta zlocina pucajuci i nisu identifikovani.

U utorak, 18.januara, beogradski dnevni list "Politika", lojalan jugoslovenskom predsedniku Slobodanu Milosevicu, objavio je da se jedan od navodnih napadaca nalazi u bolnickom pritvoru bez svesti. Tog neindetifikovanog coveka navodno je ranio jedan Arkanov telohranitelj dok je bezao sa mesta ubistva.

Politika tvrdi da je Arkan poznavao napadace i da se sa njima tog dana sreo u hotelu. Posle kratkog rukovanja dva su coveka otisla da bi se posle vratila i ispalila metke na Arkana i njegovu pratnju. Pozivajuci se na pouzdane izvore, "Politika" je objavila da uhapseni ranjenik "nije u stanju da da izjavu jer nije pri svesti" ali da se "ocekuje da ce kada bude pri sebi dati informaciju".

Istrazni sudija, Miodrag Paunovic potvrdio je posle istrage o ubistvu da je jedan covek, Dragan Garic, policijski inspektor Ministarstva unutrašnjih poslova, ubijen na mestu. Arkan i Milovan Mandic, njegov prijatelj i nekadasnji poslovni saradnik, "umrli su od zadobijenih povreda" cetrdeset minuta kasnije u bolnici. Arkanova zena, dvoje dece i svastika nisu pozledjeni u ovom napadu.

Posle ovog ubistva policija nije objavila svoje uobicajeno saopstenje da "se intenzivno traga za napadacima". Niti su oni govorili o pociniocima ovog zlocina kao o "nepoznatim napadacima". Niti su beogradski mediji zurili da saopste ovu vest, objavivsi je tek tri sata kasnije, uglavnom citirajuci strane agencije. Srpska drzavna televizija objavila je ovu vest u subotu uvece, nekih sest sati posle ubistva u tridesetoj minuti vecernih vesti.

Ubistvo Arkana uklapa se u program javnih egzekucija poznatih licnosti u Srbiji u toku poslednjih pet godina. Vecina zrtava ima kriminalni dosije. Medjutim novopeceni bogatasi, politicari, policajci i novinari su takodje meta. Nijedan od pocinioca nije do sada uhvacen.

Znacajni primeri su Slavko Curuvija, novinar i vlasnik novina "Dnevni Telegraf"; Radovan Stojcic, bivsi sef policije; Zoran Todorovic, visoki funkcioner Ujedinjene Levice, kao i desetine vecih kriminalaca koji su imali veze sa srpskim rezimom. Proslog meseca je ubijen Zoran Sijan, vodja mafije sa profilom koji je slican Arkanu. Arkan je hodao svetovima podzemlja i rezima ali nijednom od njih nije pripadao. Oba ova sveta imala su razloge da zele njegovu smrt.

Mnogi su posmatraci u Srbiji predvideli atentat na Arkana posto je medjunarodni Haski sud objavio optuznice protiv jugoslovenskog predsednika Slobodana Milosevica i cetiri visoka funkcionera. Arkan se javno rugao optuznici i to ga je moglo ugroziti: "Ja znam dosta, video sam dosta i ucestvovao sam u mnogo cemu- njima ja ne trebam", rekao je on.

U pocetku je zagrebacki Interpol podigao optuzicu o navodnom Arkanovom ucestvovanju u ratnim zlocinima. U jesen 1996. godine, UN su objavile da istrazuju Arkanovo ucesce u ratnim zlocinima u Hrvatskoj i Bosni. Haski sud je podigao tajnu optuznicu protiv Arkana u jesen 1997.godine. Ona je objavljena u martu 1999. Godine. iako je njen sadrzaj jos uvek nepoznat javnosti.

Arkan je odbacio ove optuzbe i izjavio u intervju za CNN da je to "cisto politicka stvar a ne optuznica". Na konferenciji za stampu za vreme intervencije NATO snaga na Kosovu, Arkan je upitan da li se oseca krivim za zlocine koje su pocinili Srbi u Hrvatskoj i Bosni. On je odgovorio sa osmehom na licu: "Bas me briga!".

Jedan izvor koji ima veze sa podzemljem tvrdi da su se Arkanovi advokati obratili Haskom sudu da bi obezbedili imunitet za njihovog klijenta ukoliko bi se on slozio da svedoci protiv Milosevica i drugih optuzenih funkcionera.

Potparol Haskog suda, Paul Risely, rekao je da nije u mogucnosti da kometarise ove navode. Medjutim Risely je rekao: " Arkanova smrt bi trebalo biti opomena onima koji su optuzeni i koji su na slobodi - najsigurnije mesto za njih je unutar kaznenog zatvora Ujedinjenih Nacija. Da se Arkan predao, on bi danas bio ziv."

Pocevsi karijeru pljackanjem banaka po zapadnoj Evropi, 1973.godine je Arkan postao saradnik tadašnje jugoslovenske tajne policije. On je u toku sudjenja 1986.godine u Jugoslaviji insistirao da je sluzbenik federalne tajne policije i pokazao sluzbenu legitimaciju kao dokaz.

Sudeci po jednom od njegovih prijatelja, Arkanov otac Veljko, nekadasnji pukovnik Jugoslovenskih vazduhoplovnih snaga, usmerio ga je na saradnju sa tajnom policijom da bi ga sprecio da se bavi pljackom i razbojnistvom. Otac je, kako kaze ovaj prijatelj, zamolio Staneta Dolanca tadašnjeg nacelnika jugoslovenske policije da ga "opameti".

Pocetkom 1990.godine,Arkan je pocео da okuplja Srpsku dobrovoljacku gardu (SDG) i priprema je za rat. On je licno obucavao i komandovao dobrovoljackim jedinicama. Bio je na celu jedinice "Tigrovi" u toku rata u Hrvatskoj i Bosni. Od 1996. godine do 1998. godine formirao je "komandno odeljenje" za specijalne akcije u Pristini u kojem je SDG ucestvovala zajedno sa specijalnim policijskim jedinicama.

U junu 1992.godine, Arkan je osnovao stranku Srpskog jedinstva u Beogradu i u oktobru iste godine objavljen je Interpolov sedmi nalog za hapsenje u zapadnoj Evropi. U toku parlamentarnih izbora odrzanih 20.decembra 1992.godine, Arkan je dobio mesto u srpskom parlamentu, iako je njegova partija slabo prosla na izborima.

Arkanova politicka karijera kratko je trajala. Njegovi javni istupi bili su puni nacionalisticke retorike i pretecih izjava upucenim susedima u Hrvatskoj i Bosni. On je o sebi govorio kao o nasledniku poznatih Srba ("Obiliceva krv je u meni"), glorifikovao je sebe ("Reci cu vam kao da vam je sam Bog rekao") i upucivao uvrede drugim etnickim grupama ("Hrvati, jebacu im majku ustasku", "Slovenija je srpska jer sam se ja u njoj rodio.")

Od aprila do decembra 1996. godine, Arkan je osnovao centar za obuku srpskih dobrovoljaca u gradu Erdutu u istocnoj Slavoniji, dok je ova teritorija bila pod zastitom UN.

U avgustu 1996. godine Arkan je fotografisan ispred centra za obuku Tigrova, zajedno sa tadašnjim nacelnikom tajne policije, pukovnikom Radovanom Stojcicem. Stojcic je takodje ustreljen u jednom beogradskom restoranu 1997. godine.

Arkan se 1995. godine ozenio popularnom folk pevačicom Svetlanom Velickovic, poznatom kao Ceca, sa kojom je imao dvoje dece. (On ima sedmoro dece iz prethodnih brakova). Ubrzo posle toga, Arkan je polako poceo da se izvlaci iz ratnog biznisa i zapocinje svoju poslovnu karijeru.

Od sredine osamdesetih godina, on je vlasnik poslasticarnice u elitnom delu Beograda, gde je izgradio zamak od betona impresivnih proporcija. Upotrebljavajuci svoje ranije veze Arkan je osnovao privatno preduzece SDG i ulagao velike svote novca u preduzeca njegovih prijatelja.

Visje godina on je bio jedini izvoznik malina, duda, borovnica i jagoda u zemlje zapadne Evrope. Sirom Srbije otvorio je menjacnice koje su poluilegalno funkcionisale kao i veliku agenciju za obezbedjenje objekata. Krajem 1997. godine Arkan je otvorio kazino u hotelu "Jugoslavija" u Beogradu. Kazino je unisten prilikom NATO bombardovanja. NATO je izjavio da je ovaj hotel bio meta jer se pretpostavljalo da se upotrebljava kao stab Arkanove paravojne jedinice "Tigrovi". U prolece 1998. godine, Arkan je kupio beogradski fudbalski tim Obilic. On je vodio tim i izabrao trenera, ali se nije pojavljivao prilikom putovanja u inostranstvo zbog medjunarodnih naloga za hapsenje.

Poverio je velike finansijske transakcije i poslove svom dugogodisnjem prijatelju, kontraverznom italijanskom biznismenu Giovanni di Stefanu. Di Stefano poseduje jugoslovensku licnu kartu sa izmislenom adresom - Tolstojeva 31. Na toj se lokaciji nalazi parce zemljišta. Medjutim, u susednom broju 33 zivi Miloseviceva porodica.

Sam Milosevic, optuzenik za ratne zlocine od strane Haskog suda, nije nikada dozvolio da se Arkan pojavi zajedno sa njim u javnosti ili da se medju njima uspostavi bilo kakva veza. Arkanove aktivnosti na bojnopolju bile su u tesnoj vezi sa elitnim jedinicama jugoslovenske policije. Pretpostavlja se da su do sada sakriveni ili unisteni dokazi ili su svedoci pobijeni.

Ostaje pitanje da li je Arkan ubijen zbog svadje koja se tice neke kriminalne aktivnosti ili je on bio svedok koji suvise zna. Mnogi ljudi u Srbiji veruju da je ubistvo motivisano kriminalnim razmiricama ono bi se mnogo ranije desilo.

Goran Svilanovic, lider Gradjanskog saveza Srbije, veruje da Arkanova smrt pokazuje da je "poceo rasplet medju jakima u Srbiji".

Zoran Djindjic, vodja Demokratske partije je rekao da ovo ubistvo potvrđuje da je rezim "nesposoban da odrzi bezbednost u Srbiji".

Saopštenje Srpskog pokreta obnove, ciji je vodja Vuk Draskovic bio i sam zrtva pokusaja atentata, navodi da je Arkanovo ubistvo "potvrda postojanja drzavnog kriminala u Srbiji".

Radmilo Bogdanovic, bivski nacelnik policije u Srbiji i visoki funkcioner u vladajucoj Socijalistickoj partiji Srbije odbacio je optuzbe da je posredi "drzavni terorizam" u slucaju Arkanove smrti. Govoreci u emisiji nezavisne radio stanice B2-92, on je rekao: "Samo ce ozbiljna policijska i sudska istraga pronaci pocinioce".

Izvestaji "Politike" o navodnom napadacu koji lezi ranjen i pod zastitom policije u bolnici ce sigurno biti prvi dokaz u korist vlasti i njihovog negiranja umesanosti drzave. Takodje se sa sigurnoscu moze predvideti reci da nijedna zvanicna istraga nece resiti misteriju ko je narucilac Arkanove smrti.

Srdjan Staletovic je redovni dopisnik Instituta IWPR iz Beograda.

Location: Serbia
Kosovo
Croatia
Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/kriminalac-i-svedok>